IZHAJA VSAK ČETRTEK

Poštnina plačana v gotovini

LJUDSKI GLAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OBMURSKIH OKRAJEV

Uredništvo in uprava: Murska Sobota, Okr. odbor OF — Čekovni račun: Narodna banka Murska Sobota 641-906-030. — Naročnina: Celoletna 100 din, polletna 50 din, četrtletna 25 din

Štev. 21. — Leto I. | Murska Sobota, 14. julija 1949 | Cena 2 din

Zadružni domovi in kulturno prosvetno delo

Že sedaj, ko je v teku gradnja oz. dograditev zadružnih domov po naših vaseh, je treba podvzeti vse mere, da bo vsak novo zgrajeni zadružni dom lahko postal v najkrajšem času po svoji dograditvi žarišče kulturno prosvetnega življenja na vasi.

Poleg materialne baze — oprema dvorane, ureditev čitalnice, knjižnice odrski rekviziti itd. — za kulturno prosvetno delo, je treba že sedaj tudi misliti na način in obliko dela, v katerem se bo odražalo v novem zadružnem domu kulturno življenje vasi. Že sedaj, ko so zadružni domovi v gradnji ali v zadnji stopnji dograditve, je treba misliti o vsem tem in v to pod okriljem Fronte vključiti čim širši krog ljudi. Veliko pomoč in poln doprinos razvoju kulturno prosvetnega dela v zadružnih domovih lahko nudijo zadružnikom predvsem naši ljudski učitelji, ki so prvi pozvani, da svoje znanje prenesejo med široke sloje ljudstva in to v vseh ozirih.

V več vaseh so že ustanovljena kulturno prosvetna in izobraževalno umetniška društva. Ustanavljanje teh društev in vključevanje množic v udejstvovanje v društvih pa še vedno ne zajema zaželjene širine. Za pravilen razvoj in takojšen potek kulturno prosvetnega dela v zadružnem domu je pa to nujno potrebno. Nujno potrebno je poleg vsega dela v zadružnem domu že sedaj pristopati k ustvarjanju jedra bodočih igralskih družin, pevskih zborov, plesnih skupin, knjižničarjev itd.

Vse to pa je najlaže v celoti zajeto v načrtnem delu vaških kulturno prosvetnih in izobraževalno umetniških društev.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti tudi na vlogo že obstoječih in delujočih kulturno prosvetnih društev, predvsem mestnih, pa tudi vaških. Njih pomoč vaškim kulturno prosvetnim delavcem mora biti vidna v organiziranih gostovanjih, nastopih, prireditvah po gradiliščih zadružnih domov. Gostovanja SKUD in medsebojna gostovanja vaških kulturno prosvetnih društev in njih obiski v krajih, kjer kulturno prosvetno delo še ni dovolj razvito, predavanja, politične informacije, krajši nastopi vaških pevskih zborov, plesnih skupin, gostovanja, obiski sindikalnih kulturno prosvetnih skupin: vse to vzbuja med ljudmi zanimanje do kulturno prosvetnega dela in željo po sličnem udejstvovanju, a obenem tudi daje del praktičnega izkustva poleg tega da je s tem nudeno ljudem tudi kulturno razvedrilo.

Zadružni dom — plod zavestnega dela naših vaščanov, mora poleg tega, da bo gospodarsko središče vasi, postati tudi izhodišče vsega kulturnega življenja na vasi, a tudi za to je potrebna aktivizacija množic — frontovcev in članov organizacije LMS. Zato razmišljamo in delajmo na tem.

B. V.

Pomen ljudske inšpekcije v podjetjih

Zakoni naše ljudske oblasti so vseskozi ljudski. To se v di povsod. Tak potreben ukrep je tudi delo ljudske inšpekcije, ki pa ni najboljše pri nas. Uvesti ljudske inšpekcije v vsa podjetja in ustanove je naloga sindikatov in Fronte, vendar se ji ne posveča dovolj pažnje.

Pomen in vloga ljudske inšpekcije je v kontroli nad delom našega gospodarstva; pa ne samo kontrola! Nuditi je treba tudi pomoč, kjer je potrebno. Vsako špekulacijo, izkoriščanje in morebitno sabotiranje pa moramo razkrinkati in ožigosati pred javnostjo.

Velike nepravilnosti se dogajajo v našem dnevnem življenju, tako v razdeljevanju blaga potrošnikom, protekcionaštvo, nepravilni postopki s strankami, nehigienski prostori nepravilna poraba garantiranih fondov in še marsikaj. To opažamo vsi. Marsikdo godrnja, toda ni pravega, ki bi te nepravilnosti z odločnimi ukrepi preprečil oziroma jih odpravil.

V tem je velika naloga ljudske inšpekcije.

Dosedanji ukrepi ne govorijo o zadovoljivih rezultatih, ker se še ni pristopilo k volitvam teh organov. Članom sindikatov in Fronte pa še ni dovolj jasno prikazan pomen ljudske inšpekcije. Kadar bo vse to izvedeno in bodo vsi prebivalci o tem poučeni, bo viden uspeh. Tedaj ne bo več take nerednosti kot jo je še ponekod opaziti in vsi tisti, ki še skušajo špekulirati, bodo v tem onemogočeni.

JP

Delovni kolektiv „Proizvodnja nafte" presegel obvezo prostovoljnega dela za 96%

Ko naši delovni ljudje iz vasi odhajajo v frontne brigade na razna dela da pomagajo stalnim delavcem izvrševati plan, je tudi delovni kolektiv pri podjetju »Proizvodnja nafte« v Dolnji Lendavi pospešil svoje delo. V zvezi s povečanjem borbe za izvajanje in prekoračenje plana so povečali aktivnost pri prostovoljnem delu. Tako je kolektiv sprejel obvezo, da bo v juniju naredil 5000 ur prostovoljnega dela, kar je v primeru s prejšnjimi meseci visoka obveza. Toda če so se naši ljudje iz vasi udeležili v mesecu maju dela v frontnih brigadah v tako velikem številu, bo tudi naš delavec in nameščenec, če ne bo hotel zaostajati lahko izpolnil to obvezo po svojem delovnem času. Prostovoljno delo ne bo vloženo v proizvodnjo, bo pa priprava za pospešitev proizvodnje.

Tem sklepom je sledilo živahno delo, pri katerem je sodelovala velika večina delavcev in nameščencev. In rezultati dela so bili zadovoljivi. Obveza je bila prekoračena za 96%! Izvršeno je bilo 9798 ur prostovoljnega dela. Ta visoka številka nam pove mnogo. Ta prikazuje nam pravilno linijo vodstva sindikalne podružnice, ki je znala pravilno pristopiti k organizaciji prostovoljnega dela; dokazuje nam, da se s pravilnim sindikalnim delom zavest človeštva dviga; nadalje nam dokazuje, da se delovni kolektiv ni zadovoljil z izvrševanjem obveze, ampak je izkoristil vse možnosti za prekoračenje.

Uspehi se izražajo tudi v delu. Prostovoljci so gradili železniški nasip za industrijski tir, ki bo povezoval razne obrate z železniško postajo v Lendavi. To bo velikega pomena za prevoz materiala, čim bo zgrajen železniški most na Muri, ker bo razbremenilo kamione in pospešilo dovoz materiala, ki dela včasih precej težkoč.

Prostovoljci so delali na degazolinažI, to je naprava, s pomočjo katere se bo iz zemeljskega plina pridobival gazolin, dragocena in potrebna tekočina. Sodelovali so pri prevozu gradbenega lesa s Pohorja, ki se uporablja pri gradnji stanovanjskih poslopij. Urejevali in čistili so obrate, da je med delom bilo manj motenj. Delavci, ki tekmujejo v izvajanju in prekoračenju proizvodnega plana, se zavedajo, da bodo ta pripravljalna, pomožna dela pospešila proizvodnjo, zato so uspehi tako veliki.

Pri tem pa niso pozabili na povezavo z vasjo. Kmečko obdelovalni zadrugi v Pince-koloniji so pomagali pri gradnji zadružnega doma in tako ustvarili čvrsto povezavo med delavci in kmeti-zadružniki.

Pri prostovoljnem delu je sodeloval skoraj celotni kolektiv. Je pa še peščica članov, ki se niso vključili v ta delovni polet. To so povečini ljudje, ki iz nerazumevanja socialističnega odnosa do dela, predvsem pa iz malomarnosti do skupnosti, mislijo le na sebe. Največ prostovoljnih ur so naredili: Veren Veronika, pomožna delavka, 63; Pančur Ema, varilka, 52; Pavletič Ludvik, strugar, 47 ur.

Upamo in pričakujemo, da tudi ostali delovni kolektivi ne bodo hoteli zaostajati in bodo pospešili prostovoljno delo. Delo kliče povsod; kot v produkciji in pri gradnjah tovarn, tako bo treba pomagati naši vasi pri žetvi in mlačvi, predvsem pa se lahko dnevno udeležujejo prostovoljnega dela na mestni ekonomiji, ki je pristopila h gradnji svinjakov. Ta ekonomija lahko mnogo prispeva k preskrbi mesta.

V.

Soboški sindikati skrbijo za članstvo

Zbirno mesto je bilo določeno. Člani so se zbirali in vseskozi govorili o sečnji, o kubikih, normah in o tem, kako bodo tekmovali in rušili norme. V Kočevje gredo z nalogo: posekati čim več lesa in oskrbeti svoje in družine ostalih članov z gorivom za vso zimo.

Pri nekaterih upravah podjetij sindikalna podružnica ni našla preveč pravega razumevanja, kajti upravnik in ostali niso razumeli, da je ta akcija ne samo akcija sindikata, ampak tudi uprave, saj je dolžnost uprav podjetij skrbeti za svoje delavstvo.

Zelo dobro je vprašanje rešila uprava Okrajnega gradbenega podjetja, ki je dala odhajajočim iz svojega podjetja nove delovne obleke.

Brigada je odšla. Potrebno pa bo misliti na izmeno in že zdaj pripravljati tla za to. Osigurati je potrebno dovolj delovne sile v podjetju, da se ne bo čutilo pomanjkanja z odhodom članov sindikata v proizvodnji. Ti, ki ostanejo doma, naj zgrabijo z dvojno silo za delo, naj več časa posvetijo delu, da bo opravljeno vse, da bodo vsa dela na tekočem.

Številna podjetja so izpolnila polletni plan

Izvršitev plana je častna naloga vseh delovnih kolektivov. Po vseh podjetjih našega okraja so se tekom meseca junija vršile delovne konference, na katerih se je razpravljalo, kaj podvzeti, da izvrše plan prvega polletja do roka odnosno pred rokom. Pojavile so se razne težave, kot pomanjkanje materiala, slabo vreme itd. Delovni kolektivi so vložili vse sile, da rešijo veliko in častno nalogo, ki jo je postavilo pred njih naše vodstvo.

V Ljutomeru

Kakor lani, tako je tudi letos med najboljšimi kolektivi našega okraja kolektiv Tovarne usnja, Ljutomer, a ne samo našega okraja, temveč spada med najboljše kolektive Slovenije. Lani si je pridobil prehodno zastavico ministrstva industrije LRS kot drugi najboljši kolektiv republiške usnjarske industrije ter s tem dobil naslov »Zaslužen delovni kolektiv«. Že v prvi polovici letošnjega leta je pokazal ta kolektiv, da je vreden častnega naziva, ki ga je dobil. Polletni plan so izvršili 16 dni pred rokom in tako izpolnili prvi v usnjarski industriji svoj polletni plan. Ob koncu polletja so izvršili plan 109 odstotno, in to po vseh pokazateljih.

Naloga, ki so jo tako častno izpolnili, ni bila lahka. Saj je letošnji plan za 16 odst. večji od lanskega. Vendar sta vodstvo podjetja in sindikalna podružnica pravilno razumela svojo nalogo. S stalno kontrolo nad izvršenjem plana skozi vse polletje je bilo omogočeno, da so se mesečni plani izvrševali in presegali ter tako omogočili predčasno izvršitev. Delavci so znali s svojo požrtvovalnostjo odpravljati sproti vse napake, ki so se pokazale. S predlogi udarnikov in racionalizatorjev so se razne stvari popravile in tako olajšale izvrševanje nalog. Tesna povezava sindikalne podružnice z upravo podjetja ter stalno politično delo sindikalne podružnice je dvignilo delovni polet kolektiva, tako da socialistično tekmovanje ni bilo kampanjskega značaja, temveč stalen dnevni in mesečni način dela kolektiva. Kolektiv pa je poleg svojega velikega poleta v produkciji pokazal tudi svojo zavest s tem, da je dal čez 800 udarniških ur pri preurejevanju podjetja, ter si s tem ustvaril novo bazo možnosti, da bo polletni plan drugega polletja izvršen do 29. novembra, kar je tudi častna obljuba, dana našemu najvišjemu vodstvu.

Tudi delovni kolektivi opekarn so pokazali svojo zavest pri izvrševanju svojih nalog. Za njih je bilo to polletje izredno težavno, ker jih je oviralo deževno vreme pri izvrševanju planskih nalog. Da bi kljub težavam vendar le izpolnili svoje naloge, so uvedli tekmovanje med posameznimi obrati, ki je do sedaj pokazalo lepe uspehe. Tekmovanja trajajo mesec dni. Ob koncu vsakega meseca se podeli prehodna zastavica. V mesecu maju jo je dobila opekarna v Lukavcih, a v mesecu juniju pa opekarna v Ljutomeru. Kolektiv ima svojo lastno ekonomijo, ki bo služila izboljšanju življenjskih razmer kolektiva. Kolektiv je pokazal veliko zanimanje in skrb za svojo ekonomijo, zavedajoč se velikih koristi, ki jih bo imel od nje. Do sedaj so opravili 1200 udarniških ur. Ustanovili so si tudi lastni industrijski magazin, ki zadošča potrebam kolektiva.

Med te kolektive spada tudi Lesno industrijsko podjetje. Vkljub težavam, ki so jih imeli, predvsem v pomanjkanju materiala, so vložili vse sile, da bi rešili nalogo, ki jo je postavilo pred njih vodstvo. Z udarniškim delom so skušali nadoknaditi izgubljeni čas, ki je nastal zaradi pomanjkanja materiala. Visoka razlika se je zelo zmanjšala, tako, da je podjetje kljub težavam izvršilo svoj plan 97 odstotno.

Vsi ti napori delovnih kolektivov so pokazali, kako velika je vera v pravilnost linije naše Partije in v zmago pravične stvari. Delo in uspehi so dokaz neresničnosti klevet, ki jih mečejo na nas in nov kamen v veliki zgradbi petletke.

C. H.

V Murski Soboti

Kot povsod širom naše ljudske države, tako so tudi v Murski Soboti izpolnila plan važnejša podjetja in ustanove. Tako: Tovarna perila, Obutev, Državne elektrarne in opekarna Puconci. Tudi kolektiv opekarne Nemčavci se je trudil, toda bile so tehnične zapreke v podjetju in vsled tega plan ni bil izpolnjen. Izgledi pa so, da bo v tej opekarni letni plan izvršen precej pred rokom. Dejstvo, da so podjetja in tovarne izpolnile plan, je dokaz zavesti naših delavcev in razumevanja potreb kot tudi čvrstine organiziranosti novih metod dela.

Vrnila se je I. dolnjelendavska štirikrat udarna mladinska brigada

V preteklem tednu se je vrnila z gradnje Novega Beograda štirikrat udarna in enkrat pohvaljena I. dolnjelendavska mladinska delovna brigada »Štefana Huzjana«. Ob povratku brigade so Dolnjelendavčani priredili mladincem sprejem. Brigadirje so pozdravili zastopniki okrajnega komiteja KPS, okrajnega odbora OF in okrajnega komiteja LMS in dali mladincem priznanje za njih delo, častno izvršenje nalog, zadanih mladini dolnjelendavskega okraja.

V imenu mladincev-brigadirjev se je Dolnjelendavčanom zahvalil za sprejem sekretar brigade tov. Tompa Štefan, ki je med drugim omenil tudi to, da mladinci po vrnitvi z delovne akcije ne bodo prenehali s svojim delom, nadaljevali ga bodo z vključevanjem v našo industrijo in tako pomagali v nadaljnji graditvi naše socialistične domovine. V brigadi je bilo razglašenih 19 udarnikov in 33 pohvaljenih.

Po sprejemu je brigada krenila pred Titov dom, kjer se je vršila brigadna konferenca. Na konferenci je mladincem govoril sekretar okrajnega komiteja Ljudske mladine, ki jih je pozval, naj se čimprej vključijo v nadaljnje delo za izpolnitev našega Petletnega plana. Tako se je takoj odločilo 30 mladincev, ki so se prijavili za delo v Gradbenem podjetju v Dolnji Lendavi.

Okrajni komite LMS je za tem še tekom dveh dni pritegnil v brigado še 30 mladincev iz vasi. Tako formirana nova brigada 60 kmečkih mladincev, ki nosi ime MDB Bratstva-Enotnosti, je vključena v delo pri Gradbenem podjetju v Dolnji Lendavi. Med mladinci je v brigadi veliko število mladincev, pripadnikov madžarske narodnostne manjšine. Skupno gradijo lepšo bodočnost svobodni domovini — zemlji socializma.

B. F

Pomagajmo zadružnikom premagovati začetne težkoče

Mladinci aktiva Mestnih podjetij v Murski Soboti so želi zadružno žito

Siv dan je bil ponedeljek. Pričakovati je bilo dežja. Mladinci so ves dopoldan zaskrbljeno pogledovali v zaoblačeni svod in mislili na popoldansko prostovoljno delo, o katerem so govorili na zadnjem mladinskem sestanku. Nameravali so v kmetijsko obdelovalno zadrugo v Bakovcih na žetev. Zbirali so se že ob 2. uri, čeprav so se dogovorili za pol 3. uro. Ob pol 3. uri pa je bilo pred Spomenikom zmage živo. Zbralo se jih je petnajst in odločili so se, da pojdejo — in so šli.

Zadružniki so jih z veseljem sprejeli. Pomoč jim je ravno prav prišla v teh prvih težavah zadružnega življenja. Žito je bilo sicer poležano, toda mladina je z veseljem in voljno zagrabila za delo. Razdeljeni v trojke so tekmovali. Kosci so hiteli, zbirači so jim sledili in vezači prav tako niso zaostajali. Pesem jih je bodrila in pomagala.

Med mladimi kosci je bil tudi Pongrac Andrej. Sicer po letih ne spada več med mladino, saj je že 38letni mož, toda mladega se čuti med mladimi in v naši v socializem usmerjeni državi. Pongrac je prebegel iz Madžarske po tistem, ko so pričeli informbirojevci največjo gonjo proti nam. Povedal nam je resnico o Madžarski, resnico, da tam ni življenja za delavca, kot je to pri nas, ker pač ni zaposlitve. Andrej je vedno vesel in nasmejan. Vživel se je v naše življenje in je vedno pripravljen pomagati pri graditvi socializma, tako z vestnim delom v delavnici kot s prostovoljnim delom.

»Harmoniko bi še rabili«, se je smejal. »Bolj veselo bi bilo.«

Kosil je Andrej in se meril z mladimi, jih vzpodbujal in vztrajal na svojem mestu. Pa tudi ostali se niso dali. Prav tako vztrajen in uporen je bil tudi Pišta, ki sicer ni kosec, ampak pomočnik šoferja, pa zna pograbiti tudi za koso, če je potrebno.

»Le hitreje, hitreje!« je prigovarjal Lojze, da se ni vedelo ali vzpodbuja sebe ali ostale. Njegova kosa pa je ostro sekala slamo žita. Včasih je obstal, si obrisal pot s čela, pa je bila že pri njem Ida, ki je bila za njim in sama moški zamahnila s koso. Lojze se je hotel upirati temu, pa se ni pokorila.

»Imam pravico kositi na zadružnih poljih!« ga je zavrnila.

Tudi Štefan iz čevljarske delavnice ni zaostajal. Za njim pa je prav tako uporno brala Sida.

Vezači pa so vezali in skladali snope v križe. Zadovoljstvo jim je bilo brati z obrazov ob pogledu na številne križe za seboj. Najhitrejši med njimi pa je bil poslovodja čevljarske delavnice, ki se je prav tako pridružil mladini. Pa ni samo vezal. Tudi bral je in kosil. Povsod je bil in vse je videl. Križi so se množili in po tem so mladinci opazili, da mineva ura in da so že precej časa na polju. Pa tudi večeriti se je že pričelo.

»Končali bomo«, se je oglasil sekretar. »Umiti se bo še treba in spraviti orodje — ura pa hitro mine.«

Zadružniki so pohvalno zrli nanje in na 24 križev na njivi in se jim zahvaljevali. Mladinci pa so peli, se smejali in šalili ter obljubljali:

»Še bomo prišli! Še večkrat; mogoče že v četrtek.«

Vsi so bili zadovoljni. Mladina iz Sobote je v zadrugi otvorila žetev in s tem pokazala, da je voljna nuditi zadružnikom vso pomoč.

Pesem je odmevala preko ravnih polj vse do Mure in še preko in zdelo se je, kot bi odmev ponavljal: »Še pridemo ... Še pridemo ...« Toda drugič jih bo še več. Tudi tisti, ki jih zdaj ni bilo, bodo pristopili. Mladinci so to vedeli, saj je ta popoldan minil kot malokateri — v pesmi, smehu in delu. Tako življenje je pravo in dostojno naše mladine.

Op.

5000 prostovoljnih ur bo dala mestna organizacija žena za napredek mestne ekonomije

Naloge, ki so pred masovnimi organizacijami v današnjem času, so dokaj različne, vendar so v bistvu iste cilj dela vseh masovnih organizacij je zgraditi socializem pri nas. S to perspektivo dela tudi mestni odbor žena v Murski Soboti in žanje vedno večje uspehe.

V čem je to delo?

Ko sem obiskal njihove prostore, sem našel po mizah krpe, platno, stroj za šivanje in za njim članico organizacije žena pri delu. Za mizo je bila še ena in se prav tako ukvarjala s šivanjem.

»Kaj pa delate?«

»Kaj delamo? Šivamo, krpamo, delamo igrače za mestne otroke, katerih matere so vključene v delo po podjetjih ustanovah in tovarnah.«

»Komu šivate?«

»Vsakomur, kdor prinese; vsakomur, kdor nima časa zakrpati sebi in svojim otrokom; ženam, ki so vključene v delo in tudi njih možje, pa ne morejo vsega same opraviti, ker jim primanjkuje časa.«

»Pa to še boljše, kakor če dela vsaka zase?«

»Vsekakor! Če bi delala vsaka zase, bi morala ostati doma; kdo bi pa potem delal v tovarnah, po podjetjih in drugje. Medve poskrbive za vse in tako je rešeno vprašanje.«

»Potem bi pa bilo prav tako delo koristno tudi za vas?!«

»Seveda!«, je dejala zdaj ona pri mizi. »Veliko žena bi se potem lahko vključilo v delo; veliko mater z naše vasi, ki se zdaj ukvarjajo z malenkostmi.«

»Čemu pa vam služijo te krpice?«, sem radovedno prebiral kupček raznobarvnih krp.

Pokazale so mi žogo. Bila je lepo pisana in okrogla, kakršnih sem že nešteto videl med našimi otroci

»Pa še to!« in mi je podala copatke.

»To izdelujeta sami?«

»Ne sami. Zvečer jih pride še več. Po opravljenem delu doma in po podjetjih prihajamo sem in delamo igrače žoge, copatke in še marsikaj Pride nas do dvajset. Danes tiste, ki imajo čas jutri zopet druge. Delo gre hitro in neopazno od rok, nas je več.«

»Ali dosti sešijete?«

»Samo za pionirski dan ki je bil pred enim mesecem, smo sešile štirideset srajčk, osem in dvajset hlačk, devet predpasnikov in čez tri sto igrač. Kaj mislite, kakšno veselje je bilo med otroci! Pa ne samo med našimi iz Sobote. Tega veselja so bili deležni otroci vsega okraja.

»Torej delate samo igrače in pa krpate?«

»To bi bilo mnogo premalo!« se je nasmejala starejša članica. »Našim malim moramo skrbeti za igrišče. Za to igrišče smo že lani darovale 12.000 din. Pa to še ni vse. Za naše najmanjše, ki še ne znajo niti hoditi, bomo uredile sobo, ko bodo otvorili jasli v Soboti.«

»Torej imate načrt?«

»Kaj pa ste mislili?! Seveda imamo načrt! Že v začetku svojega dela smo si naredile načrt.«

»A tako!«

»Toda v načrtu niso samo igrače in pa krpanje. Naš načrt je veliko večji! Me moramo pomagati naši ekonomiji, da bo preskrba mesta boljša.«

»Tudi to?«

»Da, obvezale smo se, da bomo naredile 5000 prostovoljnih delovnih ur za napredek mestne ekonomije.«

»Kar pet tisoč?«

»In še štiri sto za čiščenje partizanskih in rdečearmejskih grobov.«

»A Kominformbiro pravi, da se ne brigamo za grobove Rdečearmejcev.«

»Oni govorijo — mi pa delamo!«

»Pa so vse soboške žene tako pridne?«

»Na žalost ne vse. Večina pa je! Lahko pa bi bile vse in upam, da kmalu tudi bodo.«

»Kako pa mislite to doseči?«

»S predavanji in študijem, s pregledi dela — z vzgojo.«

»Kakšen pa je vaš študij?«

»Stalen študij o vsem, kar je vredno vedeti. Predavatelja smo si že našle.«

»Potem pa ste boljše od marsikaterega sindikata?«

»Na predavanja vabimo tudi člane sindikatov.«

»Ta je pa dobra!« sem bil iznenaden nad iznajdljivostjo žena.

»V začetku je šlo težje. Na predavanjih nas je bilo vsega štiri in petdeset. Zdaj nas je že do sto deset!«

»Zakaj pa na vasi niso tako delavne žene?«

»Je več vzrokov. Predvsem pa stara navada, ki se je na kmetih še krepko držijo. Pa nastajajo obdelovalne zadruge in tudi tam že mislijo na tak način dela, kot ga imamo me v Soboti. Kjer še ni zadrug, a se bodo ustanovile, bi bilo potrebno tak način dela že vpeljati, če že ne povsod.«

»Za to bi morali imeti dobre aktiviste.«

»To bi bilo potrebno. Saj se delo da urediti in vse načrte uresničiti, toda do zdaj nismo pristopile k temu temeljito.«

»Kako pa ste povezane z vaškimi organizacijami žena?«

Na to vprašanje nisem dobil odgovora. Jasno mi je bilo, da je vse delo žena usmerjeno na delo v mestu in da ne polagajo dovolj pažnje vaškim odborom.

»Kaj ko bi poklicale žene z vasi k vam?« sem jim predlagal. »To bi morale dati prav tako v plan kot vse ostalo in bo vse delo potekalo hitreje kot pa doslej. Organizacija žena na vasi bi bila mnogo bolj široka in trdna.«

Videl sem vse in slišal marsikaj lepega in zame novega in sem se poslovil s prepričanjem, da bo organizacija žena v kratkem času široka in pomembna organizacija tudi v našem okraju, organizacija, za katere delo bo vedel vsak, ne le majhen del prebivalstva Murske Sobote.

Na.

Krenili so na Avtocesto

Že v jutranjih urah je donela udarna melodija iz zvočnikov pred gradom v mestnem parku. Pesem je odmevala po soboških ulicah. Harmonika je odločno dajala takt koraku. Čete so prihajale. Nasmeh je bilo zreti na vseh obrazih, ponos in voljo.

»Za koga?« je zadonelo iz vrst.

»Za ljudstvo!« je zagrmel odgovor.

»Za koga?!«

»Za bratstvo in edinstvo!«

»Za Partijo in Tita!«

Četa za četo mladincev-vojakov je prihajala. Vsi v cvetju in zelenju. V zelenju in cvetju so bile tudi slike Tita in Stalina in herojev in ljudskih voditeljev. Tudi transparenti z napisi »Borili se bomo za častен naslov udarnika« in »Vsak kubik preko norme odgovor klevetnikom — prispevek hitrejši izgradnji socializma« ter »Tito - Armada« so bili ukrašeni.

To je mladinska delovna brigada, to so borci naše armade, ki bodo prav tako gradili cesto »Bratstva in enotnosti« kot jo gradijo mladinske delovne brigade mest in vasi.

»Mi bomo udarni — udarna brigada!« vzklikajo vsi.

Zagorelo lice postavnega Bosanca žari v širokem nasmehu, ko opazuje razpoložene mladince-vojake.

»Kako bo šofer?« se mu smeje Pišta. »B tvoja edinica najboljša?!«

»E!« se široko nasmeje naš Bosanec, ki se ga je oprijel priimek »Šofer«, a je poročnik in priljubljen med soboško mladino. »M ismo bili vedno prvi in bomo najboljši tudi zdaj! Vsi bomo udarniki! Videl boš, ko se vrnemo.«

Tudi drugi se poslavljajo od znancev. Vsi jim želijo uspeh. Brigadirji pa, so polni volje in radosti; pesem, ki lije iz zvočnikov, govori mesto njih:

»Mi dižemo čelo
visoko in smelo:
visoko mi dižemo pest!«

Strnjene so vrste pred govorniško tribuno, pred gradom sredi mestnega parka. Zastave plapolajo v vetriču in gromki klici stotine mladincev hrumijo čez mesto. Predstavniki mladine, oblasti, Fronte in žena pa se poslavljajo:

»Pišite nam, kako gradite, kako presegate norme in grmadite kubike — kako gradite socializem!« želijo.

»Ko se vrnete, bomo vas pričakali in se veselili zmag z vami!« obljubljajo.

»Bomo!« obljubljajo brigadirji.

»Za Tita in Partijo!«

»Za ljudstvo!«

»Za zmagovito pravico!«

Tako odmevajo klici in ploskanje.

Valovale so vrste pred govorniškim odrom, zahrumele in zopet se je razlila iz zvočnikov udarna pesem: »Hej brigade hitite...«

Razvrstile so se v čete in krenili v dolgi vrsti skozi mesto. Harmonike so zavriskale. Zapeli so brigadirji in z njimi mladina mesta in vsi so se napotili proti postaji, kjer jih je čakal vlak ves v zelenju in cvetju.

Še dolgo je odmevalo preko prostranil. polj dozorelega žita. V srcih vseh je bil prijeten občutek prijateljstva, ki se je po dolgih mesecih družnega življenja utrdilo in vsak je čutil, da bo nekaj manjkalo v mestu: veselih ponosnih brigadirjev, njihove prijetne govorice; bosanskih, makedonskih, srbskih in črnogorskih pesmi...

Vlak je zasopihal in se pomaknil naprej. Vse hitreje so se vrtela kolesa in vse glasnejši so bili klici s perona in vagonov. »Brigadirjem hura, hura, hura!« je odmevalo in z odmikajočih se vagonov: »Sobočanom: zdravo, zdravo, zdravo!«

Čutili smo, kako blizki, kako dragi so nam borci naše armade. Oni gredo na cesto »Bratstva in enotnosti«, ko smo tukaj že skovali bratstvo. Gredo in vrnili se bodo med nas ponosni in zmagoviti..

V soboškem okraju je bilo v preteklem šolskem letu 16 šolskih kuhinj

V preteklem šolskem letu so bile na številnih šolah v mursko-soboškem okraju odprte mlečne kuhinje, kjer je deca prejemala toplo mleko in kruh s sirom, pašteto ali margarino. Mlečne kuhinje so bile odprte predvsem na onih šolah, ki jih je obiskovala socialno in zdravstveno bolj ogrožena mladina. Predvsem so prišle v poštev sedemletke, katerih okoliš je razmeroma zelo velik in jih obiskujejo otroci iz oddaljenejših vasi. Koncem šolskega leta je bilo v okraju 16 šolskih mlečnih kuhinj, kjer je prejemalo malice okrog 600 otrok.

V Murski Soboti sta bili odprti mlečni kuhinji v osnovni šoli in gimnaziji. Dnevno je prejemalo obroke hrane 100 otrok. V osnovni šoli je bilo od meseca februarja do konca šolskega leta razdeljenih 5350 južin. Zdravstveno ogroženi otroci so prejeli kot dodatek še sladkor.

Na gimnaziji v Murski Soboti so dobivali dijaki od meseca novembra do februarja samo mleko, od februarja naprej pa tudi kruh z dodatkom. V drugem polletju je bilo razdeljeno 147 kg mleka, 28 kg paštet, 28 kg margarine, 16 kg sira itd. Mleko na gimnaziji se je pripravljalo pod vodstvom profesorice.

Veliko pomoč pri delu mlečnih kuhinj v okraju je nudila organizacija Antifašistične fronte žena. V Murski Soboti je prevzela patronat nad mlečno kuhinjo v osnovni šoli, za katero je mestna organizacija AFŽ plačala vse stroške za pripravljanje hrane. Za mlečne kuhinje v Beltincih, Cankovi, Serdici, Dokležovju, Ižakovcih in drugod so krajevne organizacije AFŽ prevzele skrb za peko kruha. V Cankovi se je n pr. vsaka žena obvezala, da bo dvakrat spekla kruh.

Tudi učiteljstvo je dokazalo v tej akciji mnogo razumevanja. Na osnovni šoli v Kramarovcih, kjer je le ena učna moč, ki mora voditi vse delo, je tudi priprava hrane v mlečni kuhinji ležala izključno na učiteljici. Dnevno je prejemalo na tej šoli toplo mleko po 25 otrok. Učitelji so pripravljali hrano tudi v Serdici, Beltincih, Ižakovcih in Melincih. Na sedemletki v Cankovi so organizirali pripravljanje mleka tako, da so ga kuhale starejše učenke pod vodstvom učiteljstva.

H. D.

Predavanje o gostovanju pevskega zbora SKUD „Štefan Kovač" na Avtocesti

Dne 4. julija je bilo predavanje v okviru Ljudske univerze o gostovanju pevskega zbora SKUD-a »Štefan Kovač« na Avtostradi in v Novem Beogradu. Predaval je tov Hajnšek.

Predavatelj je govoril o naporih in delu našega ljudstva za izgradnjo domovine, o poletu in delu mladinskih brigad, njihovi vzgoji na gradiliščih ter o kulturno-prosvetnem delu in življenju.

Predavanja, se je udeležilo nad 150 poslušalcev Večina jih je bila iz vrst tečajnikov, ki se nahajajo v Murski Soboti na tečaju Pogrešali smo poslušalce iz vrst naših sindikatov in ostale domačine. Mnenja smo, da se bo naslednjih predavanj udeležilo večje število domačinov, in s tem dokazalo, da se želijo seznaniti z deli na naših največjih gospodarskih objektih v državi.

N. Ante

V osješki oblasti sodelovalo pri pregledu krompirišč 15.000 frontovcev

Pri nedavnem množičnem pregledu krompirišč je sodelovalo na področju osješke oblasti 15.000 frontovcev, ki so bili uvrščeni v 756 ekip. Na državnih, zadružnih in privatnih poljih je bilo pregledano skoro 9000 ha obdelovalne površine, toda nikjer ni bila doslej odkrita krompirjeva zlatica; največ ekip je bilo formiranih na področju okraja Slavonski Brod in Slavonska Požega, kjer so sodelovali pri pregledu tudi pionirji.

tč.

Pionirji se učijo, igrajo in gradijo

4260 prostovoljnih delovnih ur so dali za gradnjo zadružnih domov

Pionirji pod vodstvom mladinske organizacije so prav tako kot mladina Fronte in ostale masovne organizacije zagrabili za delo po svojih zmožnostih, da doprinesejo svoj delež izpolnitvi petletnega plana. Seveda je prva naloga pionirjev učenje, zato se je glavni del dela usmeril prav na delo različnih krožkov, ki so zajeli v matematični krožek 4532 pionirjev v 86 krožkih, v 63 prirodoslovnih krožkih je bilo zajetih 3674 pionirjev, v 72 zgodovinskih 4526, v fizičnih, ki jih je bilo 43, je bilo zajetih 688, v geometrijskih, ki jih je bilo 34, pa 384 in v 67 zemljepisnih 340 pionirjev.

Prav tako, kot se je opazil napredek v učnem uspehu, je bilo opaziti uspehe tudi v kulturno prosvetnem delu pionirjev, saj je bilo v šolskem letu 105 kulturnih prireditev, v katerih je sodelovalo 816 pionirjev. Prav tako pa so sodelovali še v manjših nastopih in prireditvah, ki jih ne omenjamo. Tako se je v Beltincih osnovala tudi folklorna skupina, v kateri sodeluje 24 pionirjev. Z delom pa je pričelo tudi 6 pevskih zborov. V različne krožke je bilo zajetih še preko 80 pionirjev.

Organizirani pa so bili tudi različni izleti; tako na morje, v Opatijo, v Ljubljano, na traktorske postaje, v mline, žage, kmetijsko obdelovalne zadruge in slično, kjer so se pionirji seznanili s stroji in novim življenjem na naši vasi.

V konkurz mladih naravoslovcev je bilo zajetih 48 odredov z 2715 pionirji. Krožke je obiskalo 405 pionirjev, ki so bili razdeljeni na 21 krožkov. Prav tako je zajelo tekmovanje za fizkulturno značko preko 2400 pionirjev. Mnogi od teh so že položili precej norm, kakor je temu lep primer pionirski odred »Štefana Kovača« iz Prosenjakovcev, ki je dosegel izpolnitev vseh norm, razen plavanja in še nekateri.

Pri pomladanskem krosu je sodelovalo 2714 pionirjev. Prav tako so sodelovali pri Titovi štafeti. Enako je sodelovalo v borbi proti koloradskemu hrošču nad 3200 pionirjev. Tudi nabiralne akcije za dijaške domove so uspešno izvedli pionirji, ki so nabrali preko 4000 kg hrane Pionirji so sodelovali tudi pri čiščenju sadnega drevja. Nabrali so tudi 8464 kg starega železa, 610 kg cunj, 520 kg stekla in 108 kg papirja Pri ostalih delih pa je bilo narejenih 7630 prostovoljnih delovnih ur

Posebne važnosti pa je delo pionirjev na gradnjah zadružnih domov, kjer so še posebej naredili 45.260 prostovoljnih delovnih ur. Za to delo so bili nekateri pionirski odredi nagrajeni celo z zlato značko, kot odred Ženavlje in Prosenjakovci. Nekateri pa so bili nagrajeni s knjižnimi nagradami.

Iz vsega tega je razvidno, kakšnega pomena je delo pionirjev in da ni bistvo dela pionirskih organizacij po posameznih šolah le igranje, kot so to razumeli nekateri štabi, ampak je njih delo predvsem gospodarskega značaja in le vzporedno zabava.

Op

Nov način mlačve v LR Hrvatski

Na posvetovanju direktorjev vseh poljedelskih strojnih postaj s področja LR Hrvatske, ki je bilo te dni v Osijeku, se je Glavna direkcija PSP obvezala, da bo poletna dela izvršila v določenem roku in s prekoračenjem plana za 20%. Na posvetovanju so obravnavali tudi nov način mlačve, ki ga je uvedla poljedelska strojna postaja v Osijeku na temelju poskusov glavnega mehaničarja Hircla. S pomočjo prenosljive transmisije bo namreč en traktor lahko gnal dve mlatilnici in se bo tako prihranilo na času, delovni sili in uporabi strojev. V večini okrajev LR Hrvatske bodo tudi začeli istočasno z mehanizirano žetvijo s prašenjem in agregiranjem strnišč, kar bo v veliki meri povzdignilo rodnost obdelovalnih površin.

tč.

Rudarska brigada iz Trbovelj je odšla v Rašo na tekmovanje

V Trbovljah so formirali brigado najboljših rudarjev, udarnikov iz vse Slovenije, ki bo delala mesec dni v Raši Brigada se imenuje heroja Franca Fakina, ki jo vodi večkratni udarnik Albin Bačni Pravtako bo prispela iz Raše v Trbovlje rudarska brigada, ki bo tam ostala mesec dni.

Mornarji na naših prekooceanskih parnikih so dosegli precejšnje prihranke na potrošnem materialu

Na mnogih parnikih Jugoslovanske linijske plovidbe kot so »Banija«, »Beograd«, »Bihać«, »Dubrovnik«, »Šabac« »Lošinj«, »Ljubljana«, »Podgora«, »Žužemberk«, so zaključeni pred rokom polletn. plani v tonah, transportu in tonskih miljah. Pred izpolnitvijo polletnega plana na naših prekooceanskih parnikih so bili doseženi znatni prihranki na gorivu, barvi, mazilih in drugem materialu. Z nadurnim delom so prihranili 245 ton premoga, 187 kg olja in 240 kg raznega drugega porabnega materiala.

Razvoj kmetijskega zadružništva v okraju Murska Sobota

Mursko-soboški okraj ima izrazito kmetijski značaj, s precej razvito živinorejo in sadjarstvom. Sadjarstvo prevladuje v hribovitih goričkih predelih, ki zavzemajo nad polovico okraja. Celotna površina meri 65.526 ha, od katere je precej neplodne, zamočvirjene in kot take neracionalno izkoriščene, kar je opaziti ob številnih rokavih Mure, ki vsled slabe regulacije leto za letom poplavija velike predele zemlje.

V okraju prevladujejo številna mala gospodarstva od 1 do 3 ha z razdrobljenim gospodarstvom, kar v precejšnji meri zavira gospodarski razvoj okraja. Tako obstojajo posestva v velikosti 2 ha iz 20 do 30 parcel, katere pogostokrat merijo v širino samo 1 m, kar je žalostna dediščina starih oblasti, ki so dopuščale tako drobljenje površin. Praktično se je to drobljenje zemlje izvajalo takole: oče je imel 5 otrok, katerim je razcelil zemljo na 5 delov in sicer tako, da je posamezno parcelo razkosal na 5 delov. Posledica so bili dnevni prepiri med številnimi družinami gospodarsko šibkejših bajtarjev, ki so životarile bedno življenje

Posledice take ekonomske politike v stari Jugoslaviji sta bili bolezni trahom in tuberkuloza, ki sta zajemali velike predele posebno v obmurskih predelih ter zahtevali mnogo življenj. Doč m so eni ostajali doma, so drugi odhajali v tujino. Francija, Nemčija, Argentinija in druge kapitalistične države so požirale naše ljudi, tujina je pila kri našemu Prekmurcu in ga odtujevala od svoje zemlje. Doma so ostajale številne družine, ki so bile predmet izkoriščanja raznih kapitalističnih pijavk, ki so se imenitno vrasli v takratne razmere. Mnogi taki vaški špekulanti so na račun tujih žuljev prišli do težkih milijonov, kakor na primer gospod Benko, Hartner in drugi v Murski Soboti, ki so bili absolutni finančni vladarji Prekmurja.

V tem času so se tudi med prekmurskim ljudstvom našli ljudje, ki so v zadružništvu iskali izhod iz težkega gospodarskega stanja malega človeka na vasi. Vendar so taki poizkusi zadružnega gibanja v Mačkovcih in še nekaterih vaseh naleteli na železne roke soboških magnatov, kateri so s svojim kapitalom v osnovi zatrli vsako zadružno misel. Posledice takšnega gospodarskega stanja malih ljudi na vaseh so bile vzrok, da je tudi kulturno življenje zaostalo za ostalimi predeli Slovenije. Vaška duhovščina je imela absolutno oblast na vaseh, ter je usmerjala ljudi po svoje. V kolikor je bilo kulturnega življenja na vaseh, je obstojalo iz cerkvenih pevskih zborov, ki so pa imeli strogo določen delokrog.

V takem stanju je našla ljudska oblast v letu 1945 naš okraj. Prvo, kar je storila, je bilo to, da je prekrižala račune najvidnejšim kapitalističnim pijavkam delovnega ljudstva. Ljudstvo je bilo sodnik njihovemu delu. Oblast je napovedala boj proti trahomu in tuberkulozi z akcijami na vasi, ustanavljanjem številnih vaških ambulant itd. Politična situacija pa kljub navedenim dejstvom, ki so tlačile delovnega človeka v stari Jugoslaviji ni bila najboljša. Narodnoosvobodilna vojska ni šla skozi naše ljudstvo, katero je ostalo več ali manj nezaupljivo do ljudske oblasti. Veliki vpliv med ljudstvom je imela številna duhovščina, ki je v veliki večini zavzela negativno stališče ter začela podtalno borbo proti novi ljudski oblasti v Prekmurju.

Razvoj kmetijstva na vaseh, vrivanje, izrivanje špekulativnih elementov iz prvih Naproz

Takoj po osvoboditvi je zaživela privatna trgovina v obliki številnih mestnih in vaških trgovin na podeželju. Mnogi špekulanti so videli v novi trgovini ponovno predmet špekulacije, zato so se taki ljudje številno vrinili v trgovski sektor. Ljudska oblast je počasi, a z doslednostjo nastopila proti tem ljudem ter dnevno razkrinkovala primere špekulativnega poslovanja.

V tem času je dobila zadružna misel, ki še ni zajela širine, že prve oblike. Tako je bila v jeseni 1945 ustanovljena prva Naproza v Murski Soboti. Naproza si je razvila v prvih mesecih nekaj poslovalnic na deželi, katere so začele tekmovati s privatnim sektorjem trgovine. V letu 1946. je bila ustanovljena druga Naproza v Ženavljah. Naproze, ki so si pridobile že mnogo simpatizerjev so razširile svoj delokrog tako, da so v jeseni 1946. že štele 36 poslovalnic, kar predstavlja že močno mrežo zadružnega sektorja. Ljudstvo sprva nezaupljivo, je prišlo do spoznanja, da bodo Naproze tiste, ki bodo prevzele trgovino v svoje roke. Mnogi stari trgovci so videli, da privatni sektor špekulativne trgovine nima izgledov z ozirom na razvoj zadružnih poslovalnic, zato so se od njih mnogi potegnili v zadružne trgovine. To je bilo delno vzrok dejstvu, da se zadružne poslovalnice niso povsod razvijale pravilno na zdravi zadružni bazi ter je bilo v tem letu ugotovljenih mnogo primerov špekulativnega poslovanja.

Vendar je zadružna misel uspešno prodirala med široke plasti ljudstva s pravilno gospodarsko politiko pod vodstvom Partije, ki je budno pazila, da so se zadružne oblike na vasi razvijale na zdravi podlagi. V tem času je že na teritoriju okraja Murska Sobota delovalo nekaj obnovitvenih ž vinorejskih zadrug. Ljudstvo je številno pristopalo v Naproze kljub zaviranju reakcije, ki je zavzela sovražno stališče do teh prvih oblik zadružništva na vasi.

Prva kmetijska obdelovalna zadruga v Prekmurju

Spomladi 1946. je bila na pobudo najnaprednejših kolonistov v obmejn. vasi Kramarovci ustanovljena prva kmetijsko obdelovalna zadruga v Prekmurju. Zadruga je dobila ime »Plešnik Nastija«, prvega koroškega borca. V zadrugo se je vključilo 16 družin s 84 ha zemlje. Kramarovški zadružniki, med katerimi so bili tudi nekmetje, delavci, niso pokazali posebnih uspehov. Zadruga ni kazala pravega življenja in je bila dolgo izolirana od ostalih vasi, ki so gledale na kramarovske zadružnike z nezaupanjem, katerega so še podpihovali domači špekulanti in reakcionarji. Zadruga ni razvila pravilnih organizacijskih oblik ter je bila na milost in nemilost prepuščena sama sebi, neizkušenim zadružnikom.

(Dalje prihodnjič)

Novi prometnik
Srečanje na Avtocesti

»Zdravo!«

Mož je vstal, vprašujoče sprejel ponujeno roko in odgovoril:

»Zdravo!«

Moj obisk ga ni preveč iznenadil v njegovi sobici, ki jo je krasila enostavna, s koco prekrita postelja, miza s knjigami, v katere je zapisoval čas prihoda in odhoda vlaka in železna peč, zraven katere je bil stisnjen majhen stol. Na postelji je sedel še en tovariš, ki je bil pri njem najbrž na obisku. Na steni je bil pritrjen telefon.

Na steno se je od zunaj, sede na zemlji, naslonil mlajši, precej manjši mož.

To je bilo uradno poslopje ob prog., po kateri se vozi kamen, cement, gramoz, stroji in vse kar je potrebno za dograditev Avtostrade. Včasih pripelje vlak tudi mladince.

Nekdo pa mora delo na progi tudi usmerjati.

To je bil mož, ki sem mu rekel: Zdravo. Srednje velik, črnih oči in las, 17 let star mladinec v železničarski uniformi.

»Kako je?«

Vedel sem, da to ni pravilno vprašanje in je zato tako odgovoril:

»Dobro!« ter pričakoval novega vprašanja.

Mali mož, ki je bil zunaj naslonjen na steno čuvajnice, je vstopil, pa sem se tudi z njim pozdravil.

Bil je res sila resen, toda ta resnost ni bila ponarejena.

»To je naš čuvaj proge, ki jo tudi popravlja, če je potreba. Za svojih 15 let je zelo resen«, predstavil ga je mladinec, s katerim sem se pogovarjal.

»Ne, ti si se zmotil!« ga je popravil resni mož.

Sedaj sem vedel, s kom imam opravka in sem lahko začel s pogovorom.

»Tovariš prometni, imate mnogo dela?«

Nasmehnil se je in mi je s tem nasmehom mnogo povedal. Zdelo se mi je, da je premalo en kolosek, po katerem sta se pomikali dve lokomotivi proti križišču, za njegovo znanje. Iz Dolge Rese je doma, končal je železniško šolo, imel je prakso na večji postaji in sedaj je tukaj. »Prav za prav nisem nagrajen, da sem tukaj, ker tu ne bom pridobil novega znanja, toda tukaj sem pri svojih«, pokazal je z roko na logor mladine.

Desno od stražnice je logor s hrvatsko in vojvodinsko brigado, a levo so Dalmatinci in skladišče za material.

Delavci so mladinci, potem je prav, da sta prometnik in čuvaj tudi mladinca. Čuvaj je dodeljen semkaj od sekcije za vzdrževanje proge iz Dugog sela.

Po letih je komaj dobil pravico, biti mladinec, toda po zaupnem delu in skrbni zunanjosti in domamladino skromni zunanjosti in delavnosti, kar je o njem povedal prometnik, ima pravico biti že zdavnaj mladinec. Nisem mogel verjeti, da ima proga že takšne delavce, ki s 14 oziroma 17 leti opravljajo delo kakor je urejevanje prometa in vzdrževanje proge. In vendar je tako.

Obšel me je ponos, da imamo takšne prometnike in delavce na progi v Jugoslaviji. To so naši delavci, delavci petletnega načrta. Titovi mladinci.

Prometnik je že nad 24 ur v službi, ker nadomestuje svojega tovariša. Danes je namreč nedelja in tovariš je odsoten. In vzdrži.

Nasmehnil se je in odgovoril:

»Tovarištvo.«

»Kdaj pa spiš?«

S prstom je pokazal na čuvaja proge. »Kadar več ne morem, je to moj namestnik.«

Mali me je pogledal resno in ponosno.

Gledal sem ga pri telefonu, drži slušalko telefona in govori s sosednjo postajo.

»Izvolite? Dobro! Proga je svobodna. S seboj boste odpeljali 40 praznih vagonov, ki so jih mladinci pravkar iztovorili.«

»Kaj pa v prostem času?« vprašujem dalje.

Prometnik mi je s prstom pokazal na odprto knjigo na mizi: »Berem ‚Dva kapitana'«, odgovori

»Kako pa ljudje v vasi?«

»Sami veste. Različni so. Čez njihove travnike, njive in pašnike teče naša avtostrada; vendar je ne bo težko zgraditi.«

Razumel sem ga. Imamo že prometnike in čuvaje novega življenja. Gradimo nove prometnike in čuvaje nepreneho ma na naših progah, cestah in drugod.

»Včasih gremo v vas«, nadaljuje. Prirejamo odrske prireditve in mitinge. Danes so volitve v OF-odbore, zato smo bili tudi včeraj na vasi.«

Torej ne samo progo, cesto, sebe, ampak tudi starejše ljudi, celo vas gradijo; delavci in udarniki novega življenja so.

Zazvonil je telefon.

»Izvolite sesti!« mi je ponudil že v drugič edini stol v sobi.

»Hvala!« in potegnil sem majhen stol izza pečice.

Bilo mu je nerodno, toda pomiril se je z mojim dejanjem.

»Da, odpeljali boste mladince, ki gredo v rudnike in industrijo, ter ekipo SKUD-a ‚Štefan Kovač'«, odložil je slušalko in se vsedel na posteljo. Mogoče je mislil, da bom le sprejel ponujeni stol.

»Jih gre veliko,«

»Precej. Danes bo še jok.«

»Zakaj?«

»Da, jok, težko se ločijo mladinci drug od drugega, ker živijo skupaj že mesec dni.«

»Ali boš tudi ti samo dva meseca tukaj?« ga vprašam.

»Jaz? Ne! Dokler ne bo cesta gotova, bom najbrž tukaj,« je dejal.

Zdelo se mi je, da mu ugaja naloga, če tudi si je želel več dela, več gibanja na večji postaji, sem opazil, da je v njem ponos graditelja takega velikega objekta.

Po progi je žvižgaje prihajal vlak.

Prometnik je šel pred stražnico. Prej se je še opravičil. Čuvaj je tudi pogledal proti prihajajočemu vlaku, kakor da bi se hotel prepričati o trdnosti proge, ki bo njegovo delo.

Na desno v logorju so se zbirali mladinci. Podajali so si roke, zbor SKUD-a je pel, poljubljali so se in dva sta resno jokala. Mladinec, ki je podajal roko svojemu komandantu in mladinka v krogu svojih tovarišic. Ostali so se smejali, a nekateri med njimi so tajno obrisali solzo, ki je prišla na oko.

Hrvatska brigada je jurišala na vagone, natovorjene z gramozom.

Prometnik se je nekaj pogovarjal z vlakovodjo.

»Zdravo!« podal sem mu roko.

»Zdravo!« krepko mi jo je stisnil tudi čuvaj.

Odšel sem v logor, prepričan, da gradimo cesto in ljudi, da gradimo ljudi, ki bodo pomagali v izgradnji tistih, ki prihajajo, ki bodo uživali lepšo bodočnost.

Bil sem ponosen, da živim v tem času, počutil sem se kakor vojak, ki bije boj na najtežji, toda odločilni fronti, fronti prehoda v socializem pod vodstvom naše Partije.

Pionirski odred „Stelana Kovača"
je napovedal tekmovanje

Odred »Štefana Kovača« iz Prosenjakovcev je najboljši odred v našem okraju. Za velike uspehe, ki jih je dosegel v minulem šolskem letu, je bil ob pionirskem dnevu nagrajen s prehodno zastavico, knjigami in fanfaro. Na to veliko priznanje, ki ga je dobil od Okrajnega pionirskega štaba, so prosenjakovski pionirji odgovorili z napovedjo tekmovanja vsem odredom okraja v naslednjih točkah:

1. Kateri odred bo imel redne mesečne odredne sestanke;

2. Kateri odred bo imel redne štirinajstdnevne četne sestanke;

3. Kateri odred bo redno zamenjal stenčas (vsakih 14 dni);

4. Kateri odred bo priredil več izletov v kraje sosednjih odredov;

5. Kateri odred bo imel več prostovoljnih delovnih ur;

6. Kateri odred bo nabral več zdravilnih zelišč, starega železa in drugih odpadkov za našo industrijo;

7. Kateri odred bo položil več norm za fizkulturno značko;

8. Kateri odred bo ustanovil več krožkrov in zajel vanje več pionirjev;

9. Kateri odred bo pripravil več kulturnih prireditev in obiskal z njimi več odredov.

Pionirji, razvijmo to tekmovanje v počitniških mesecih do višine, ne pozabimo na redna mesečna poročila o izpolnjevanju posameznih točk, saj bomo le tako zanesljivo ocenili, kdo bo ob koncu počitnic najboljši. V. G.

Pionirji, pripravite se na taborenje v Gornji Lendavi

Počitnice so tu. Mnogi pionirji odhajajo v kolonije, drugi pomagajo doma na polju, nekateri bodo prebili nekaj mesecev pri sorodnikih v drugih krajih, a za vse, ki so bili v komaj zaključenem šolskem letu najboljši pa bo pripravil Okrajni pionirski štab veliko letovanje — taborenje v Gornji Lendavi. To taborenje bo avgusta. Štirideset pionirjev bo odšlo s prvo izmeno, 40 pa z drugo. Vsaka izmena bo ostala v Gornji Lendavi 14 dni. Taborenje je velika stvar. Na njem se bodo spoznali pionirji iz raznih odredov soboškega okraja in skupno učili. Zbirali se bodo ob taborniških ognjih, hodili bodo na izlete v bližnjo okolico, imeli bodo kulturne prireditve, na raznih krožkih pa se bodo seznanjali s prirodo. Pa tudi fizkulture ne bo manjkalo. Igrali bodo lahko nogomet, odbojko, igro: med dvema ognjema. V prostem času pa bodo poleg vsega tega imeli dovolj prilik za koristno zabavo. Da pa bo tako, je treba pomisliti in izbrati iz vsakega odreda po dva najboljša pionirja, ki sta s pridnim učenjem in s svojim delom v odredu dokazala, da sta najbolj zaslužila štirinajstdnevni oddih na letovanju — taborenju v Gornji Lendavi.

Jugoslavija proizvaja tobak, ki spada med najboljše na svetu

Ugodne prilike podnebja in tal omogočajo, da tobak zavzema precej važno mesto med industrijskimi rastlinami, ki jih proizvaja naša država. Pred vojno ti prirodni pogoji niso bili zadostno izkoriščeni. Medtem petletni plan predvideva veliko povečanje proizvodnje tobaka. Že leta 1947 je bilo pri nas pridelanega 59% tobaka več kot leta 1939, a v tem letu je predvideno 25% več od leta 1947. Ob koncu leta 1951 bo prišlo na vsakega državljana v Jugoslaviji po 1 kilogram. To veliko povečanje proizvodnje je del splošne borbe za izboljšanje življenjskega standarda naših narodov. Razen tega je tobak zelo važen izvozni artikel naše države.

Naš tobak je priznan v svetu po svoji odlični kvaliteti, specifični posebnosti in po raznovrstnosti, ki prihaja od različnih podnebnih in zemljepisnih pogojev. Makedonija in južna Srbija dajeta tobak, ki se odlikuje z največjo mastnostjo, aromatičnostjo, drobnolistnostjo in nežnostjo tkiva. Okoli Prilepa in Velesa uspeva tobak, ki spada med najboljše v svetu. Hercegovska vrsta, ki se goji v Hercegovini, Črni gori, Dalmaciji in Istri je edinstvena vrsta in zelo cenjena v svetu, zaradi svoje izredno zlato rumene barve in polnosti lista izvrstnega elastičnega tkiva in posebno prijetne arome in okusa. Tobak drinsko-moravskega proizvodnega področja je močnejši in zadovoljuje kadilce, ki zahtevajo močnejši tobak. Vojvodinski tobak se v glavnem predeluje v cigare in tobak za pipe.

Ob pomoči države se vedno bolj podvzemajo agrotehnični ukrepi in pridobitve agrokemije. Znanstveni odseki Tobačnega instituta v Prilepu preiskujejo vprašanja iz agrokemije in agrotehnike, od katerih zavisi boljša kakovost tobaka. Institut se ukvarja tudi z selekcijo tobaka, proučevanjem bolezni in škodljivcev na tobaku v cilju uničevanja, iznajdljivosti boljše fermentacije tobaka, od katere zavisi kakovost izdelkov. Na svojih poizkusnih postajah proizvaja Institut samo najboljše vrste tobaka. Razen Instituta so ogledne raziskovalne postaje v Vranju, Domanoviču in Zrenjaninu itd.

Delavstvo instituta se bori za boljšo kakovost in raznovrstnost tobačnih izdelkov. Danes je na tržišču v Jugoslaviji 14 različnih vrst cigaret, 3 vrste razn. tobaka in 4 vrste cigar. Komisije za napredek proizvodnje stalno kontrolirajo predelavo in tehnično opremo predelanega tobaka. Mnogoštevilni predlogi novatorjev in racionalizatorjev, doprinašajo povečanju proizvodnje in izboljšanju kakovosti tobaka. V letu 1947 je bilo sprejeto 12 novatorskih in racionalizatorskih predlogov, ki so državi prihranili preko 926.000 dinarjev. V letu 1948 je bilo 36 predlogov s prihranitvijo cca dva in pol milijona dinarjev.

Industrija tobaka z uspehom izvršuje povečanje planov predelave. V letu 1948 je Generalna direkcija zvezne industrije tobaka izvršila celoletni plan predelave s 116,9%. Plan prvega polletja t. l. je direkcija izpolnila 12 dni pred rokom.

V tem letu bodo velike količine tobaka pridelale kmetijsko obdelovalne zadruge. Tobak bo sadilo 540 kmetijsko obdelovalnih zadrug na površini 2185 ha. Zadruge v Makedoniji vedno bolj osvajajo gojitev tobaka, ker je zelo rentabilen. Dohodek tobaka dviga zadružno imovino in vrednost delovnega dne zadruge.

Graditev »Beljskega nasipa« v Baranji

Po veličastnem pregledu prostovoljnih frontnih brigad mesta Osijeka, ki bodo gradile »Beljski nasip« na levi obal. Drave, so prve frontovske brigade začele s terenskimi deli za nasip. Prvi so šli na prostovoljno delo na čelu velikega števila frontovcev člani Poverjeništva CK KPH za osješko oblast in člani Začasnega oblastnega ljudskega odbora. V prihodnjih mesecih bo sodelovalo na gradnji enega izmed največjih nasipov v državi okoli 20.000 članov Ljudske fronte mesta Osijeka in okolice. tč.

II. kongres AFŽ Hrvatske

Med nadaljevanjem II. kongresa AFŽ Hrvatske je govorila članica Izvršnega odbora Soka **Krajačič**, ki je nagiasila da je množično politično delo med ženami na vasi najvažnejša naloga Protifašistične ženske fronte. To delo mora zajeti vse žene. Potem je takole opisala delež hrvatskih žena pri graditvi socializma in pri važnih gospodarskih nalogah:

Hrvatske žene so pri delovnih akcijah Ljudske fronte uspešno sodelovale pri popravljanju cest in prog in pri graditvi porušenih vasi ter opravile več milijonov delovnih ur. Pri graditvi zadružnih domov so dosegle nad 1,800.000 delovnih ur. Pri pogozdovanju goličav je sodelovalo 70% naših žena. Pri prostovoljnem delu, ki ga je organizirala Fronta v Zagrebu, se je udejstvovalo od leta 1945. do konca lanskega leta približno 1,350.000 žena.

Z razvojem in napredkom naše industrije narašča tudi število stalne ženske delovne sile v proizvodnji. **Porast v proizvodnji vključenih žena v letošnjem letu znaša v primerjavi s predlanskim letom 47%.** Leta 1947. je bilo med 15.039 hrvatskimi udarniki 4464 žena, lani pa jih je bilo 2540. **Samo v prvem letošnjem tromesečju je bilo razglašenih 1396 udarnic.** Letos bomo vključili v proizvodnjo nove ženske delovne moči in da bomo tudi to veliko nalogo izvedli z uspehom moramo odpraviti pomanjkljivosti, ki so se doslej pokazale pri delu naše organizacije.

Večje število delovnih kolektivov LR Bosne in Hercegovine je v juliju preseglo prve dnevne plane

Veliko število delovnih kolektivov LR Bosne in Hercegovine je začelo proizvodnjo drugega polletja z visokim presegan jem dnevnega plana. Tovarna tobaka v Mostarju, »Elektro-Bosna« Jajce, kolektiv gozdnega podjetja »Una«, podjetje lesne industrije »Borje«, premogovnik v Mostarju, Zelezarna in rudnik Zenica, mizarsko podjetje »Alija Alijagić« — so presegli prve dnevne plane v mesecu juliju.

13 kmetijsko obdelovalnih zadrug v dubrovniškem okraju

Zadružno gibanje v dubrovniškem okraju se je močno razvilo. V teku preteklega leta se je število kmetijskih zadrug zvišalo od 11 na 22. Pri kmetijsko obdelovalnih zadrugah je porast še večji; v manj kot dveh mesecih po II. plenumu CK KPJ je bilo osnovanih 11 novih zadrug, tako da sedaj deluje na področju tega okraja 13 kmetijsko obdelovalnih zadrug.

V kmetijske zadruge je včlanjeno 5393 družin s 26.909 člani. V svojem sklopu imajo 45 trgovin z mešanim blagom in odkupnih postaj, poleg tega vodijo 25 gostinskih ustanov in sezonsko turistični hotel. Nadalje imajo 4 zadružne ekonomije dva ribarska odseka, 3 zadružne elektrarne, 3 zadružne mline, 2 oljarni, kolarske delavnice, 3 kovaške, 4 mizarske itd.

Tudi ribarske zadruge so dosedaj pokazale dobre uspehe. Na področju okraja deluje 8 ribarskih zadrug s 198 člani. Poleg tega sta v dubrovniškem okraju še dve proizvodni zadrugi in to čebelarska in pelinarska.

V rudniku Trbovlje so razglasili 114 udarnikov

Te dni so v premogovniku Trbovlje razglasili 114 udarnikov. Prvič so za udarnike razglasili 23 delavcev, drugič 23, tretjič 29, četrtič 15, petič 17, šestič je osvojilo naslov udarnika šest rudarjev, sedmič pa je bil razglašen za udarnika Martin Tomažič. Ob priliki razglasitve udarnikov so rudarji Trbovlja sprejeli obveznost kot odgovor na klevetniško kampanjo iz ZSSR in držav ljudske demokracije

POPRAVKI

V štev. 20. se nam je vrinila neljuba pomota v dopisu »Frontne brigade soboškega okraja pred vrnitvijo«. Nepravilno je v tretjem odstavku: »... kot so to storile 11., 13. in 10. brigada«. Pravilno se glasi: »... kot so to storile 11., 13. in 9. brigada«.

Prav tako je nepravilno na četrti strani pod Fizkulturo: »Tekmo je dobro sodil Sinic«. Pravilno je: »Tekmo je dobro sodil Flisar«.

Šport

S. Vlado:

V brigadi je postal nov človek

Brigadir Jože se je prebudil zelo zgodaj. Nekaj časa je gledal okrog sebe, nato pa se je oblekel in odšel po prstih, da ne bi zbudil spečih tovarišev, iz barake. Zunaj se je šele začelo daniti. Na obzorju so ugašale poslednje zvezde. Kmalu bo vzšlo sonce! Jože se je napotil na vrh hriba, od koder je že večkrat opazoval sončni vzhod. Lepo je gledati, kako sonce vzhaja, kako na vzhodu rumeni nebo, postaja bolj in bolj rdeče in kmalu nato pokuka sonce izza dreves ter ti pošilja pozdrave.

Vrh, na katerem stojiš, je že ves osvetljen, a na nasprotnem pobočju se umikajo sončni svetlobi temne sence in izginjajo nekje v dolini. Stojiš zamaknjen in ogledueš naravo okrog sebe. Občuduješ stare smreke. Nekje pod tabo šumlja potoček, ki drvi med skalami v dolino. Včasih zapoje ptiček. Ne veš, kako mu pravijo, a njegovo petje je prijetno.

Ko greš prvič na Pohorje, misliš, da boš videl kdo ve kakšne živali, pa ne najdeš niti mravlje. Ne vem, če je povsod na Pohorju tako, toda pri nas je bilo.

Ko sem prišel na vrh tudi jaz, je Jože sedel na štoru in zrl preko pobočja. Približal sem se mu tiho in od strani. Nisem ga hotel motiti. Vsedel sem se na hlod, ki je trohnel in se zagledal v daljavo. Na sosednjem pobočju so bledele temne lise. Tam je stal nekoč mogočen gozd smrek. Zdaj je tam pobočje golo. Težko mi je bilo pomisliti na to, da so to goličavo naredili Nemci in nam ukradli veliko bogastvo.

Pogledal sem Jožeta.

Nekam vlažne oči je imel, kot da bi jokal.

»Čudno!« sem si mislil. »Čemu neki joče?! Ali je tudi njemu žal onih smrek? Se mu je kaj pripetilo?«

Vstal sem in stopil proti njemu. Bal sem se, da ga ne bi morda zmotil v spominih in sem zato pazil, kam stopam da nisem stopil na suho vejo. Ko sem prišel do njega, sem ga polglasno vprašal:

»Jože, kaj ti je?«

Zdrznil se je in me pogledal. Oči so mu bile vlažne, toda jokal ni, kot se mi je zdelo.

»Ne vem, če ti bom mogel odgovoriti,« je dejal. »Predolga bi bila povest.«

A jaz sem želel, da naj mi jo pove. Vsedel sem se ob njem in ga nagovarjal toliko časa, da se je vdal. Pričel je:

»Pripovedovati bi ti moral o svojem življenju, a ne morem, ker bi bila povest predolga in nič kaj vesela. O tem težko spregovorim, posebno sedaj, ko sem občutil novo lepo življenje, ki mi je bilo tako dolgo tuje. Vkratko je bilo tako: starši so bili siromašni in poleg mene je bilo še pet otrok. Zato sem moral že s sedmim letom za pastirja.«

Pomolčal je in se pogladil po laseh in preko čela, kot da odganja nekaj težkega; kot bi si zastiral pogled.

»Doma sem iz Slovenskih goric...« beseda mu ni hotela na dan. »Služil sem pri bogatem kmetu... Težko je bilo in...«

S palico je pobrskal po suhem listju in glasneje in hitreje nadaljeval:

»Tako je bilo prav vsem viničarskim otrokom kot meni. V šolo sem smel le vsak drugi dan in še dalj časa ne. Tako sem zaostajal in kmalu nisem imel niti želje iti v šolo... Ko pa so me zasmehovali in sovražili vsi, ki so bili količkaj premožnejši.«

»Zasovražil sem ves svet in opravljal svoja težka dela in seveda mislil, da tako mora biti čeprav je nekje v duši besnelo od ponižanja in zasmehovanja. Gorko sem občutil krivico, toda tako je hlapčevsko življenje, sem si mislil, a jaz da nisem sposoben za kaj drugega...«

Zopet je umolknil, nato pa je z višjim glasom nadaljeval:

»Bil sem pač samo hlapec. Delal sem od zore do mraka. Skoraj vsa dela na kmetiji sem opravljal sam. Gospodar je raje popival in počival. Garal sem, a dobil namesto plačila miloščino. Nikdar nisem pomislil na to, da bi odšel drugam. Pa je itak bilo povsod enako. Tako sem hlapčeval celih dvajset let...«

»Prišla je akcija sečnje lesa in javil sem se v frontno brigado. Gospodar je preklinjal, toda unesel se je, ko je spoznal, da ne mislim spremeniti odločitve...«

»Tukaj sem kmalu našel dobre tovariše. Tu so me pričeli učiti živeti. Odprl sem oči kot da sem se prebudil. Besede o socializmu so dobile tukaj nov pomen. Besede tovariša Dušana so bile vse drugače kot pa mojega, bivšega gospodarja. Tovarišu Dušanu verjamem, verjamem vsem vam, ker ste z menoj taki kot nihče do zdaj. Zdaj sem spoznal, da sem človek, ki mu ni potrebno vse življenje hlapčevati, ker ima vse poti v lepše življenje odprte.. Ne veš, kako pomembna je zame beseda: tovariš! Nihče mi do zdaj ni dejal »tovariš Jože«. V brigadi me zdaj vsi tako kličejo...«

Premolknil je in se zazrl v daljavo. Potem pa se je obrnil k meni in dejal:

»Vidiš, Vlado, na to sem mislil; na to, kako lepo je, ko si enak vsem — življenje človeka.«

V očeh mu je blestelo in jaz sem bil z njim vesel. Ne vem, kako sem mogel zamenjati solze veselja, ki se mu sicer niso utrnile iz oči, s solzami jeze ali žalosti. Molčala sva in jaz sem premišljal: kam bo mahnil iz brigade: ali morda nazaj h gospodarji ali pa kam drugam. Pa sem ga vprašal:

»Kaj boš pa počel, ko bomo krenili domov?«

»V tovarno pojdem. Dušan mi je tako nasvetoval in bo najbolj prav. Delal bom in si marsikaj prislužil... pa dekle si bom našel in... Eh, Vlado, lepo bo življenje.«

Zamahnil je z rokami, kot bi hotel objeti vso našo širjavo in jaz sem ga začudeno pogledal. Nikdar si ne bi mislil, da se skriva za njegovo zunanjo robatostjo tako široka mehka duša. Vesel sem bil z njim, saj sem vedel, da se mu bodo vse želje uresničile.

Sonce je bilo že precej visoko, ko sva krenila z vrha. Na sosednjem pobočju je bilo opaziti postave. Brigadirji so odhajali na delovišče. Šla sva tudi midva. Bila je nedelja in začeli smo kot po navadi. Nisva se več pogovarjala o tem, a najini sekiri sta se hitreje zasajali v debla, kot po navadi.

Zvečer se je vlegel Jože blizu barake. Hotel sem mimo njega, toda ustavil me je. Prosil me je zt knjigo. Ker sem slišal, da rad prebira pesmi, sem mu dal zbirko Krakarjevih. Odprl je in pričel na prvi strani okorno:

»... Vse, kar kipi mi v duši bom
v naš svet,
kot jutro sonce, med ljudi razdal,
saj čas me z njimi v eno je skoval...«

Dalje ga nisem poslušal. Le ko je končal, sem slišal, kako je s povdarkom ponovil:

»In človek bom, ki terja ga naš čas!«

Pozneje sem ga povabil s seboj na mesto, kjer so padli pohorski partizani — pohorski bataljon. Dušan se nama je pridružil. Ko smo prišli na mesto, kjer so padli prvi borci pohorskega bataljona, smo utihnili. Molče smo hodili skozi hosto in mislili na padle; na tiste težke a slavne dni.

Dušan je zapel polglasno:

»Kot žrtve ste padli v borbi za nas...«

Pritegnil sem še jaz, a Jože, ki ni vedel ne melodije in ne besedila, je molče stopal ob nama. Ko sva utihnila, je tiho ponovil:

»... da srečo svobode bi užival trpin.«

S hlastno kretnjo si je popravil lase in krenil proti baraki. Gledala sva za njim. Vedela sva tako dobro kot je to vedel sam Jože, da so to koraki v novo življenje...

Kmetijski svetovalec

Sadjarstvo in petletni plan

Zaradi izredno ugodnih podnebnih, terenskih in talnih razmer so pri nas dane vse možnosti za intenzivno sadjerejo. Kljub izredno prikladnim naravnim pogojem pa je ta važna kmetijska panoga v mnogih predelih Slovenije še vedno na zelo nizki razvojni stopnji.

Po statističnih podatkih je pri nas okrog 5,721 000 sadnih dreves. Od tega števila odpade na jablane 3,513.000, t. j. okrog 61 odst. dreves. Da je pri nas jablana zastopana tako močno, so narekovale predvsem ugodne naravne in gospodarske razmere, kajti zaradi izredne kakovosti so naša jabolka visoko cenjena na domačem in tujem trgu. Ostala sadna plemena so pri nas sicer podrejene važnosti, vendar računamo z delnim povečanjem vseh sadnih plemen, razen češpelj in sliv.

Proizvodnja drevesnega materiala je bila v glavnem prepuščena drobnim zasebnim drevesničarjem, ki pa največkrat niso posvečal dovolj pažnje izbiri cepičev in pristnosti sort. S tem je bila občutno prizadeta smotrna obnova sadovnjakov, ki se kaže zlasti v številnih manj vrednih, največkrat tudi nerodovitnih sortah.

Zaradi neurejene sadne trgovine, predelave sadja in razmeroma nizkih cen, se sadjarstvo ni moglo intenzivirati, ker sadjar ni imel interesa niti možnost. Namiznega sadja v dobrih sadnih letinah ni mogel vnovčiti po primernih cenah, industrijsko sadje pa mu je največkrat segnilo. Zato tudi ni posvečal dovolj pažnje zbiri sort in nadaljnji negi sadnega drevja. Pridelki so bili neenotni, razmeroma majhni in slabe kakovosti. Kljub ekstenzivnemu sadjarjenju pa smo izvozili v dobrih sadnih letinah 2000 do 4000 vagonov jabolk. Izvažali smo jih le v razsutem stanju, kar je bilo seveda v škodo sadjarjem in našemu narodnemu gospodarstvu.

Petletni plan določa poenotenje, povečanje in kakovostno izboljšanje proizvodnje sadnih sadik in sadja.

Slovenija, brez Primorske je bila do zdaj razdeljena na sedem sadjarskih okrožij. Glede na poenotenje proizvodnje pa je v načrtu, da se bodo proizvodni rajon povečali samo na štiri sadjarske rajone, pri čemer smo upoštevali pred vsem naravne proizvajalne možnosti.

Za kakovostno izboljšanje možnosti kontrole nad proizvodnjo in zaradi cenitve sadnih sadik, je treba koncentrirati proizvodnjo sadik na manjše število velikih drevesnic. Te bomo opremili s potrebnimi stroji in oskrbeli z dobrim strokovnim kadrom. Na ta način bo možna temeljita strokovna in zdravstvena kontrola nad proizvodnjo drevesnega materiala in njegovo distribucijo. To delo je poverjeno v glavnem državnim kmetijskim posestvom.

Zaradi ameriškega kaparja ter intenzivnega vzgoja in dviga rentabilnosti te panoge moramo preiti od visokodebelne na pol in nizkodebelno vzgojo sadnega drevja. Posebno skrb pa bomo posvečali napravi pritličnih tako imenovanih industrijskih plantažnih sadovnjakov.

Za pritlično sadno drevje potrebujemo vegetativne podlage. Teh smo pridobivali pred vojno komaj 25.000 komadov. Do leta 1951 bomo dvignili pridelek teh podlag na 175.000 komadov. Skupno letno proizvodnjo sadnih sadik bomo povečali od 120.000 na 400.000 v letu 1951.

Število sadnega drevja bomo zvišali nasproti predvojnemu stanju od 5,721.000 na 5,915.000 dreves.

Pridelke sadja bomo povečali z delnim zvišanjem števila sadnih dreves, temeljitejšim gnojenjem in oskrbovanjem sadnega drevja ter zatiranjem bolezni in škodljivcev. Od 5619 vagonov do zdaj pridelanega sadja, bomo po računih v letu 1951 pridelali 7300 vagonov. Razen navedenih ukrepov bo povoljno vplivalo na dvig in kakovostno zboljšanje ter poenotenje pridelka tudi pomlajevanje in precepljevanje sadnega drevja.

Za temeljito izvajanje škropljenja sadnega drevja smo se odločili tudi za zvišanje števila sadnih škropilnic. Od sedanjih 500 prevoznih bomo do leta 1951 zvišali število na 10.700 prevoznih, oziroma 3500 motornih škropilnic. Uporaba škropiva se bo povečala od 500 na 13.000 ton letno.

Vsa skrb za zboljšanje in povečanje sadnega pridelka bo opravljena z raznimi strokovnimi in agrotehničnimi ukrepi. Skupno s trgovino pa moramo skrbeti za pravočasno obiranje, pravilno sortiranje, vskladiščenje in razpošiljanje sadja.

Da bo tudi naš trg v bodoče založen z dobrim sadjem v zimskih in prvih pomladanskih mesecih, je sprejeta v plan tudi gradnja sadnih skladišč in hladilnic, v katerih bo mogoče dalj časa brez škode shranjevati presno sadje.

Da v dobrih sadnih letinah sadjarji ne bodo v skrbeh, kam naj b prodali industrijsko sadje, bo naša industrija odkupila takšno sadje za predelavo za razne sadne izdelke.

Predelava sadja se mora z dvigom števila in standarda delovnega ljudstva kar se da povečati, kar bo imelo koristi za proizvajalca in potrošnika. Sadjar bo vnovčil tudi industrijsko sadje, potrošnik pa si bo lahko oskrbel okusne in zdravju koristne sadne zdelke po primernih cenah in si s tem izboljšal prehrano.

Naloge ki jih postavlja Petletni plan za sadjarstvo so sicer velike, vendar se ne bomo ustavili pred nobeno oviro za njihovo izvedbo.

Pripravimo dovolj silaže za živino

Dvigniti številčno in kakovostno stanje živine je prva in najvažnejša naloga vsakega živinorejca. To bomo dosegli le pod pogojem, če si bomo pravočasno pripravili dovolj dobre krme. Dasi so letos ugodni pogoji za proizvodnjo sena, vendar je pri nas še vedno premalo dobre krme, posebno če hočemo število živine znatno dvigniti še v tem letu. Tudi kakovost krme je pri nas v splošnem slaba, ker so naši travniki še vedno vlažni in zanemarjeni.

Najlaže in najhitreje bomo povečali krmno bazo s pridelovanjem kisle krme ali silaže. Pridobivanje kisle krme ima za naše narodno gospodarstvo ogromno vrednost. Kisla krma je izdatnejša kot suho seno: pri sušenju zgubi seno do 25% na svoji vrednosti, silirana krma pa samo do 10%. V jeseni se uniči mnogo zelenih odpadkov, ki bi se v silosu spremenili v izdatno krmo; v strn lahko posejemo razne rastline, ki jih v jeseni ensiliramo in tako dobimo znatne količine dobre krme.

Ako krmimo molznim kravam silažo se mlečnost znatno dvigne; za mlado živino je silaža nenadomestljiva krma, ker vsebuje vitamine, je lahko prebavljiva ter pospešuje prebavo.

Že iz nekaj navedenih primerov je razvidno, da je silaža rešitev za našo živinorejo in izredno pomemben činitelj za dosego plana v živinoreji. Zato je dolžnost vsakega živinorejca, da si pravočasno pripravi vse potrebno za kisanje krme v jeseni. Predvsem pa je to dolžnost večjih živinorejskih gospodarstev, to je kmet. obdelov. zadrug, zadružnih ekonomij in drugih posestev socialističnega sektorja.

Koliko silaže potrebujemo?

Za kisanje krme moramo pripraviti zeleno krmo in silose ali jame za kisanje. Kisamo lahko vsako vrsto zelene krme, ki nima v sebi strupenih ali za živali škodljivih snovi. V glavnem kisamo zeleno koruzo, zraven pa zrežemo vse mogoče odpadke in zelenjavo iz njiv, travnikov in različen plevel.

Na odraslo govedo računamo dnevno 20—25 kg silaže. S silažo krmimo vsaj 5 mesecev: od decembra do konca aprila. Za odraslo govedo potrebujemo torej 3000 kg silaže. Za mlado živino potrebujemo polovico manje.

En kbm prostornine silosa vsebuje 700 kg silaže. Za odraslo govedo potrebujemo vsaj 4 m³ prostornine. En hektar silažne koruze daje 150 do 200 mtc pridelka, kar zadostuje za 5 glav odrasle živine. Ako pa siliramo obenem s koruzo tudi odpadke, plevel in travo, zadostuje 1 ha koruze tudi za 8 do 10 glav.

Zgornji podatki naj bodo vodilo določanju površin za silažo in pri pripravi silažnih jam.

Rastline za siliranje

Omenili smo, da lahko siliramo vse zelene rastline. Vendar so za siliranje najboljše one, ki vsebujejo mnogo škroba (sladkorja), ker je sladkor hrana za glivice, proizvajajo kislino za konzerviranje. Silaža pa je mnogo boljša, ako so v zmesi tudi rastline, ki vsebujejo beljakovine. Zato naj se silira kot osnovna masa koruza, k tej pa naj se primeša zelena trava in detelja.

Koruza je najvažnejša rastlina za silažo: daje nam velike pridelke, seje se lahko v strn, daje dobro silažo; siliranje s koruzo je prav zanesljivo.

Koruzo za silos lahko sejemo v juniju, s tem dobimo zgodnjo silažo. Sejemo jo tudi v strn za rdečo deteljo (inkarnatko) za ozimno grašico, za drugo košnjo detelje ali za ozimnim ječmenom. Posejati jo je treba vsekakor v prvi polovici julija. Prekasne setve ne dozorijo in dajo nizek pridelek.

Koruzo za silažo sejemo v vrste, ki so narazen 50 do 60 cm, rastline v vrsti pa 20 do 30 cm. Koruza sejana na široko z roko ni prikladna za silažo ker ne napravi klasa (stroka), poleg tega pa daje majhne pridelke. Koruzo za silos oskrbujemo prav tako kot posevek koruze za zrno, jo okopavamo, razredimo tako, da pustimo samo po eno rastlino, osipamo pa je ne. Za 1 hektar potrebujemo 40 do 50 kg semena.

Kasne posevke koruze za silos ne smemo izdatno gnojiti z dušičnimi gnojili, ker dušik povzroča bujno razraščanje in kasno dozorevanje.

Koruzo bomo poželi in ukisali ko je v mlečnem zoreniu: listi so še zeleni, zrno je še mehko, strok pa je že popolnoma razvit.

Sončnica je pri nas kot krma-rastlina malo poznana. Za silažo pa je sončnica posebno pripravna rastlina in je v marsičem enakovredna koruzi. Daje predvsem velik pridelek zelene mase 200 do 300 mtc na ha, dobro uspeva tudi na suhih peščenih tleh, dozoreva precej hitro v 60 do 70 dneh, zato jo lahko sejemo tudi kasno.

Ako nameravamo ensilirati sončnico samo, potem jo lahko sejemo čimpreje, ako pa jo nameravamo zrezati obenem s koruzo, jo moramo sejati 10 do 20 dni kasneje kot koruzo. Sončnica namreč preje dozori kot koruza. Zato ne smemo sejati sončnice in koruzo v mešanici za silažo, ampak vsako posebej.

Sončnico sejemo v strn v vrste, ki so oddaljene druga od druge 50 do 60 cm, rastline v vrsti pa 20 do 30 cm. Sejemo s strojem ali pa pod motiko tako, da so v vsakem kupčku po 3 do 4 rastline. Na 1 ha porabimo do 20 kg semena.

Tudi pri okopavanju pustimo na enem mestu po 3 do 4 rastline, ker s tem ostanejo bilke tanjše, bolj nežne in sočne. Okopamo dva- do trikrat po potrebi.

Sončnica zahteva mnogo hranilnih snovi, zato jo sejemo v dobro pognojeno zemljo, obenem pa gnojimo z umetnim gnojem, največ s kalijem. Za silažo sejemo predvsem ono sorto sončnice, ki dela stranske poganike in več glavic. V silos jo zrežemo, ko je že napravila glavice in je seme še v mlečnem stanju. Listi so še zeleni.

Sončnico lahko siliramo samo, bolj priporočljivo pa je, da jo kisamo obenem s koruzo.

Koruza in sončnica sta pri nas glavni rastlini, ki jih moramo posebej sejati za kisanje. Obenem s koruzo in sončnico pa bomo kisali tudi rastline, ki vsebujejo mnogo beljakovin, s čimer bomo znatno povečali vrednost silaže. Te rastline so: vse detelje, grahorica, trave, grah, soja, bob. Vse te rastline prideluje več ali manj skoraj vsako posestvo, potrebno je samo pravočasno napraviti načrt, koliko od posameznih rastlin bomo silirali in koliko posušili.

Fizkultura

Telovadno društvo „Sobota" vzgaja mlade telovadce

Po odcepitvi telovadnega društva od športnega se je posvečala vsa pažnja le športnemu društvu, a delo telovadnega društva se ni niti pričelo. Vse sile so se porabile le za športno društvo, v katerem pa prav tako ni bilo željenega uspeha, saj se goji samo še nogomet. Glavno vprašanje pri telovadnem društvu je bilo vselej, kako pristopiti k organiziranju, kako učvrstiti društvo, kako nuditi splošno vzgojo članstvu, kako pritegniti delavski razred in sploh mladino in člane sindikatov. Glavna napaka za neuspeh pa je bila, da se ni pristopilo k delu.

Pred dnevi pa je v telovadnici fizkulturnega doma oživelo. Zbirajo se telovadci iz vrst delavske mladine, iz vrst sindikatov in vadijo. Na zadnji vadbeni uri se je zbralo že 30 mladink. Z veseljem vadijo, kljub temu, da se vadba šele ob osmi uri zvečer. Prihajajo pa že ob sedmih in se vadijo v skokih, preskokih in vajah na orodju, da lahko potem pokažejo svoje znanje vaditelju. Tekmujejo celo v tem. Vsak želi biti najboljši. Tekmujejo tudi v tem, kdo bo boljše izvedel vajo, ki jo pokaže vaditelj. Veliko je zanimanje za vse, kar je novega pri vadbeni uri. Tudi smeha je včasih, ko je kakšen neroden. Zgodi pa se to prav vsakemu. Saj vsi niso takoj pristopni za vse vaje. Najlepši pa je čas po vadbi, ko so na vrsti igre, pri katerih je največ razvedrila in smeha.

V zdravem telesu zdrav duh — pravi star pregovor. Tega se zavedajo telovadci, zato tako pridno telovadijo. Toda v telovadnici jih še vseeno ni dovolj. Vse premalo jih je, a veliko je mladine v Soboti. Vsi naj pristopijo. Vsem bo telovadba koristila pri izvrševanju dnevnih nalog. Fk

MLADINA, VKLJUČUJ SE V TELOVADNO DRUŠTVO!

Ledava : Sind. reprezentanca M. Sobota 3:2

V soboto je bila odigrana revanžna nogometna tekma med »Ledavo« iz Črnelavec in Sind. reprezentanco Murske Sobote.

Tekma je bila zanimivejša od prve, borbenejša in živahnejša ter bolj povezana, saj sta obe moštvi nastopili v pojačeni postavi. Gosti so s hitrimi prodori in odločnim streljanjem večkrat nevarno ogražali vrata domačinov, ter na ta način že v desetih minutah prvega polčasa dosegli vodilni gol po centru Škaliču. Tudi domačini so lepo kombinirali in se trudili izenačit., kar jim je v 22. minuti tudi uspelo po desni zvezi, Sečiju. Igra je bila po tem dogodku bolj ravnopravna. Kljub temu se je posrečilo gostom v 31. minuti po levi zvezi, Novaku, ponovno potresti mrežo. Ta gol je vzpodbudil goste, da so začeli močno napadati, vendar do konca polčasa več golov niso mogli doseči, ker je odlični vratar Kos vse nevarne žoge ubranil. V 35. minuti je Kumin streljal preko vratarja v prečko domačih. Tik pred koncem prvega polčasa so domačini po desnem krilu Frumena zopet uspeli izenačiti.

Po odmoru so se oboji trudili doseči vodiln. gol. Centerhalf Kukonja je za domačine usmerjal igro in z lepim podajanjem žoge skušal po svojem napadu doseči zgoditek. Vendar je napad popolnoma odpovedal in ni znal izkoristiti teh akcij. Dočim je napad gostov bil nevarnejši in lepo vodil žogo. Desno krilo Kumin je z lepo podano žogo večkrat prešel levega branilca domačih in z močnimi streli ogražal vrata, a se je tudi tokrat odlikoval vratar Kosin in rešil več pravih gol-pozicij. Proti koncu igre je vendarle uspelo desnemu krilcu Kuminu z močnim strelom potresti mrežo in postaviti končni rezultat za goste.

Moštvo »Ledave« je s to igro dokazalo, da je kos tudi revanžni tekmi in celo zasluženo zmagalo. Rezultat bi bil boljši, ako se ne bi obramba Sind. reprezentance s tov. Kukonjem in Kosom na čelu sijajno izkazala.

P. J.

RAZPIS

za sprejem študentov v I. letnik Državnega instituta za fizkulturo v Beogradu

Kandidat, ki se želi vpisati na Državni institut za fizkulturo v Beogradu, mora končati srednjo šolo z veliko maturo, ne sme biti starejši od 27 let, na zdravniškem pregledu mora dokazati, da je sposoben za ta študij in mora z uspehom položiti sprejemni izpit:

Moški:

1. Tek na 100 m v 13.4 sek.
2. Tek na 1500 m v 5.25 min.
3. Skok v višino 130 cm
4. Skok v daljino 4,60 m
5. Suvanje krogle 7,50 m
6. Plavanje na 50 m brez merjenja časa.
7. Prosta vaja za srebrno značko fizkulturnika
8. Plezanje po vrvi
9. Ravnanje z žogo
10. Prehod čez gred višine 170 cm.

Ženske:

1. Tek na 60 m 10 sek
2. Skok v višino 105 cm
3. Suvanje krogle (4 kg) 6.25 m
4. Skok v daljino 3,25 m
5. Prehod čez gred višine 150 cm.
6. Prosta vaja za srebrno značko fizkulturnika.
7. Plavanje na 50 m brez merjenja časa.
8. Ravnanje z žogo

Vsak prosilec mora vložiti prošnjo na **Komite za fizkulturo VLRS v Ljubljani, Župančičeva ul. 5, najkasneje do 10. avgusta t. l.**

Prošnji je treba priložiti naslednje dokumente:

1. Rojstni list,
2. šolsko spričevalo,
3. potrdilo o vpisu v volivni imenik,
4. tri fotografije velikost 6×9 v vadbeni obleki,
5. kratek življenjepis,
6. točen naslov.

Sprejemni izpit in zdravniški pregled bo od 15 do 18 septembra t. l. na Državnem institutu za fizkulturo v Beogradu, Delgradska ul. 27.

Komite za fizkulturo VLRS

Dežurna blagajniška služba pri Narodni banki v M. Soboti

Narodna banka FLRJ Centrala za LRS podružnica Murska Sobota, obvešča vse ustanove in podjetja, da je uvedla dežurno blagajniško službo v svojih prostorih dnevno (razen nedelje in praznikov) od 18. do 20. ure. S poslovanjem prične z 20. julijem.

Denar, katerega se v tem času polaga, je vložiti v kuverto s specifikacijo denarja, kuverto je treba zapečatiti ter na naslovni strani vpisati s številkami in besedami znesek, ki je vložen v kuverto. Znesek naj bo overovljen z dvema podpisoma.

Narodna banka FLRJ Centrala za LRS, podružnica Murska Sobota

I Z G U B I L

sem moško suknjo ob priliki vožnje s tovornim avtomobilom na cesti iz Murske Sobote do Cankove. V žepu suknjiča sem imel legitimacijo OF, sindikalno knjižico in izkaznico kolesa, vse na ime P o z d e r e c Franc.

Poštenega najditelja izgubljenih reči naprošam, da javi najdbo upravi »Ljudski glas« v Murski Soboti.

I Zmago

Dogodek

(Nadaljevanje)

Zdaj pa tako iznenada: ustanovili so zadrugo!

Sicer poslej misel na zadrugo ni bila nova, kajti marsikdo je že pomišljal na to, da je zadruga kljub vsem pomislekom zelo koristna, saj ji je nujena od oblasti vsa pomoč in pa s strojnim obdelovanjem je zemlja vse bolj rodna. To se je dalo videti že na poljih državnega posestva in pa na poljih tistih kmetovalcev, ki so jih dali izorati s traktorji. Tudi v časopisju je bilo opaziti vedno več člankov o obdelovalnih zadrugah, ki so se nanovo ustanavljale v različnih krajih in pa o njihovem napredovanju in uspehih. Pa tudi o napakah se je vse več pisalo in o tem, kakšne morajo biti zadruge. Iz takega pisanja, ki je bilo obogateno s praktičnimi primeri, se je dalo marsikaj novega naučiti in spoznati česar iz skopih pravil ni bilo razbrati.

Vendar pa je ta ustanovitev zadruge dvignila zopet mnogo prahu. Zopet so se raznesle različne govorice po okraju, zopet so pričeli nekateri govoriti o lenuhih in o neuspehih, ki bodo zadeli zadrugo. Različna mišljenja so se širila in vsako je našlo svoje pristaše tudi v Miškovi vasi.

Andreju so se zopet razkošatili brki v čmeren izraz kot vedno, kadar je slišal kaj nevšečnega zanj. Sicer se je skušal pokazati ravnodušnega kot je bil vedno, toda to mu je slabo uspelo. Ni pa bil sam tako slabe volje. Prav takšen je bil tudi Kous in pa Mačič, pa tud. Bakan. Ni jim ugajala novica o zadrugi in vendar je bila resnična.

»Čemu zadruge? Zakaj pa ne razdelijo zemlje raje na enake dele, če že drugače ne gre...« je hotel kompromis Bakan.

»Take bi naj bile zadruge kot včasih«, je bil mišljenja Mavrič. »Vsak naj ima svojo zemljo, v zadrugi pa dobi samo nasvete za obdelovanje preko zadruge, recimo umetno gnojivo in tako reč. Tako bi bil vsak na svojem.«

»Tako je bilo v vseh državah prej«, je jezno zabrusil Kous. »Potem bi naj bili tudi davki po starem in šverc dovoljena reč in tako dalje. Seveda, jaz bi se s tem strinjal, toda kaj pravijo na to drugi?«

Stric Andrej pa se je nasmejal in tolkel s prsti po mizi, kot da je njemu malo mar za vse to:

»Da le čujete Koudilovega Miška in tistega njegovega tovariša, kako razpravljata o tem, katere vrste zadruga bo primerna za to vas, bi vas minila volja govoričiti o takih rečeh. Najvišje stopnje zadrugo je treba postaviti, pravi ta Karči in to je taka, v kateri zadružnik samo z delom zasluži, a zemlja je skupna last.«

Umolknili so in ga pogledali sovražno, kot da je to njegova misel. Vsak je mislil po svoje, toda pri tem so si bili edini, da taka zadruga nikakor ni za njih, in kolikor poznajo vas, tudi za nobenega od vaščanov. Misel na tako zadrugo pa jih je le vznemirjala.

Toda nihče ni prišel k njim v vas organizirat, kot so si mislili, kar takoj zadrugo, ko je bila ena že ustanovljena. Aktivist, ki je sicer prišel toda po vprašanju frontnega dela na zadružnem domu, je sicer govoril o zadrugi, toda ne v takem tonu, da bi se dalo razbrati, da je namen govorjenja zadruga v vasi.

Koudila pa je kar javno povedal, da je zadruga pametna zadeva in Takač mu je prikimal. To je videl Škraban na lastne oči in povedal Bakanu. Bil je namreč prav tako v skrbeh kot on, kajti z zadrugo je njegovim spekulacijam in lagodnemu življenju kraj.

Pa še več je bilo takih. Celo Mataj ni odklanjal misel na zadružno življenje. Njegovo geslo je pač veljalo tudi za to:

»Kjer je poštenje, tam je uspeh.«

Zadružni dom pa je med tem rasel. Malo mu je manjkalo in pod krovom bo. Miška ga je veselo opazoval in tudi Škraban se ga je privadil. Celo Mavrič je molčal, ko ga je videl in ostali prav tako. Sicer pa, so si mislili, le ni taka stvar zadružni dom, v vasi — ena hiša ve.. Če komu koristi — dobro. Meni ne bo služil, so si mislili. Resnica pa je bila taka, da so sklenili, da se ga ne bodo posluževali.

Med žefinsko mladino pa je bilo vsak dan bolj veselo in vsak dan resneje so mislil, na ustanovitev obdelovalne zadruge. Poznalo se je, da so med njimi udeleženci NOB, da je mladina, ki je prišla v vas, optimističnega pogleda v svet. Slehernega večera je bilo slišati veselo pesem mladine; vse češče so se jel, shajali in starši so vse češče opažali v njihovih rokah knjižice. Marsikaj so vedeli povedati o zadrugah in o kolhozih v Rusiji in starejši so že pričeli skimavati z glavami:

»Čisto odtujujejo se in kar modrijani hočejo postati in še nas učiti.«

Tisto o ohišnicah pa se je širilo po vsem okraju; pa o kombajnih in o normah, pa o dohodnini zadružnikov. O tem se je v diskusijah razpravljalo na mladinskih in frontnih sestankih, a največ se je o tem govorilo za zaprtimi vrati po kočah. Toda ti pogovori za zaprtimi vrati so bila sama ugibanja, zle slutnje in podpihovanja od strani velikih Kousovcev in sličnih.

V tistih prvih dneh in še nekoliko preje so o zadrugah in možnostih razvoja zadrug mnogo, mnogo govorili v aktivu SKOJ-a, ki mu je bil sekretar Miška. Že takrat so tuka spoznali vrste zadrug in njih poslovanje, toda to ni bilo tisto, kar so oni hoteli vedeti. Kar jih je zanimalo, je bilo življenje v zadrugah in pa vprašanje, kako in kakšno zadrugo bi ustanovili v lastni vasi.

Ob tem vprašanju so se razšli. Miška je vztrajal pri tem, da je najboljša prav navadna zadruga, kjer je zemlja lastništvo posameznika, a za njo prejema zakupnino. Karči, ki je vedno visoko segal, pa je bil mnenja, da je najboljše ustanoviti, če bo že prišlo do tega, zadrugo, ki je popolna in ji ne bo treba nikakšne prehodne poti. Malča pa je molčala, in ko je prišla vrsta nanjo, da pove svoje mišljenje, je dejala:

»Jaz pa bi rada videla delo take zadruge in njene težave, pa potem šele odločala, ker mi za enkrat ni dovolj jasno vse to...«

Pa je bil Miška prav tak radovednež v tem pogledu in prav tako Karči. Vsi so imeli kolikor toliko jasne pojme o teh zadrugah, toda vse so videli v svojih predstavah le povrhu: obširna polja brez mejnikov, vsa posejana z žitom, ki je valovalc kot zlato, nepregledno polje. Velike gospodarske zgradbe, hlevi svetli in prostorni, lepo rejeni konji in govedo in v garaži kamion, traktorji in morda še kombajn.

»Eh, to bi bilo življenje. Sedel bi za volan in se zagnal preko polja — kosil in mlatil obenem in v tren oka bi bile vreče polne klenega zrnja...«, je preko svoje narave sanjal Karči.

(Dalje prihodnjič)

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Vild Jože. — Naslov uredništva: »Ljudski glas« Murska Sobota — Tiska Mariborska tiskarna.